

BARNEOMBUDET

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Helse- og omsorgsdepartementet	
Saksnr.: 20503488	Dok.nr.: 59
Arkivkode: 511.2	Journ.dato: 241105
Avd.: HRA	Saksbeh.: ASD
U.off.:	

Deres ref:

Vår ref:
05/01321-2

Saksbeh:
KJE

Arkivkode:
008

Dato:
23.11.2005

Høringsvar: Krav om politiattest for helsepersonell og sosialpersonell

Vi viser til brev datert 23.8.05, der høringsnotat om krav til politiattest for helsepersonell og sosialpersonell oversendes.

Barneombudet skal i henhold til lov og instruks arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt tilbørlig hensyn til på alle samfunnsområder. Ombudet skal særlig følge med i at lovgivning til vern om barns interesser blir fulgt, og at norsk rett samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs konvensjon om barnets rettigheter.

I Barnekonvensjonens artikkel 3 nr. 3 pålegges staten å sørge for at de institusjoner som har ansvar for omsorgen for, eller vernet av, barn, har den standard som er fastsatt, særlig med hensyn til sikkerhet og helse. Videre regulerer artikkel 19 misbruk av barn, ved at staten skal beskytte barn mot fysisk eller psykisk mishandling, forsømmelse, seksuelt misbruk eller utnyttelse fra foreldre eller andre omsorgspersoner. Det er således sterke føringer som pålegges myndighetene i forhold til å verne barn, og det er derfor viktig at vi får bestemmelser på dette området som er i overensstemmelse med Barnekonvensjonens intensjoner.

Barneombudet er svært positiv til at det arbeides for å styrke barns og utviklingshemmedes vern mot seksuelle overgrep, og at det nå iverksettes tiltak for å forebygge at dette skjer når barn eller utviklingshemmede mottar hjelp fra helsetjenesten og sosialtjenesten. Barneombudet vil imidlertid understreke at politiattest er bare ett av mange virkemidler for å forebygge seksuelle overgrep. Det er derfor viktig at andre tiltak, som innhenting av referanser, kontroll og oppfølging av arbeidstakere, følges opp. Ombudet vil også påpeke nødvendigheten av tilsynsordninger som fungerer - og blir gitt tilfredsstillende rammer.

Barneombudet støtter i all hovedsak notatets forslag og har følgende kommentarer:

Kommentarer til hvem som skal omfattes av krav om politiattest

I høringsnotatet foreslås det at politiattest skal avkreves

- ved tilbud om stilling i sosialtjenesten eller helsetjenesten
- ved inngåelse av avtale etter kommunehelsetjenesteloven § 4-2 første ledd, tannhelsetjenesteloven § 4-1 første ledd og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1a fjerde ledd
- ved melding om helsepersonells åpning, overtagelse og inntreden i privat virksomhet.

Barneombudet er svært positiv til dette. Ombudet har videre ingen innvendinger mot at kravet om politiattest etter en konkret vurdering skal kunne fravikes hvis det er meget vanskelig å få politiattest fra hjemlandet eller tidligere bostedsland. Barneombudet støtter også vurderingen om at en avgrenset uttømmende attest vil være den som best ivaretar hensynene bak innføring av politiattest for helsepersonell og sosialpersonell, nemlig å beskytte barn og funksjonshemmede mot overgrep. For at disse reglene i mest mulig grad skal bli reell beskyttelse, er Ombudet enig i at det hjemles en adgang om å be om fornyet politiattest. Barneombudet er også enig i at det etter en konkret vurdering skal kunne kreves politiattest fra helsepersonell og sosialpersonell som ved lovens ikrafttredelse allerede er i stillinger eller posisjoner som vil omfattes av det nye regelverket.

Spørsmål om andre typer straffbare handlinger skal fremgå av attesten

Politiattesten skal etter høringsnotatets forslag vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller dømt for brudd på straffeloven §§ 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 og 204a (seksuelle overgrep mot barn og barnepornografi).

Det har i mange år vært diskutert om også andre former for kriminelle handlinger enn seksuelle overgrep bør diskvalifisere for tett kontakt med barn. Det være seg drap, grov vold, voldtekt, besittelse, bruk eller omsetning av narkotiske stoffer. Dagens regelverk i de ulike særlovene inkluderer bare seksuelle overgrep, og Barneombudet har hittil støttet denne linjen. Ombudet ba imidlertid allerede i 1995 Barne- og Familiedepartementet vurdere behovet for en utredning om andre forhold også burde underlegges de samme begrensningene.

Det er flere hensyn som står mot hverandre i dette spørsmålet. På den ene side har man argumentet med at når man har sonet en dom, så skal man anses for å være ferdig med forholdet. På den andre side er hensynet til faren for gjentakelse av stor betydning. Det er videre et viktig moment at lovverket på dette området gjenspeiler den allmenne rettsoppfatningen i samfunnet. Bør for eksempel en person som har drept et barn eller er dømt for grov vold mot sin ektefelle ha en ubetinget rett til å arbeide med barn?

Det er i den siste tiden blir økt fokus på barn og behovet for beskyttelse mot seksuelle overgrep, å bli utsatt for, eller være vitne til, vold. Barneombudet mener lovendringene som skal gjøres i forhold til krav om politiattest for helsepersonell og sosialpersonell bør gjenspeile dette økte fokuset på barn og vold i større grad. De avgjørende hensyn her må være barnets rett til å være beskyttet mot krenkelser, og at voksne som er i tjenesterelasjoner til barn kan ivareta barnets behov for trygget og forutsibarhet i denne relasjonen. Hensynet til barns beskyttelse bør, etter Barneombudets syn, være overordnet en persons rett til yrkesutøvelse i de tilfeller hvor en person kan anses som en risikoperson for barn.

Barneombudet er opptatt av at innholdet i politiattesten fortsatt må være gjenstand for diskusjon, og at de ulike særlovene må sees på i sammenheng. Det er derfor positivt at det blir foretatt en gjennomgang av alle ordninger med politiattester for personer som utfører oppgaver overfor barn i Regjeringens plan "Strategi mot seksuelle og fysiske overgrep mot barn (2005-2006).

Selv om det i 2006 skal foretas en gjennomgang på dette feltet, mener Barneombudet det ikke er noen grunn til å vente med å innføre et krav om at politiattesten til helsepersonell og sosialpersonell også skal opplyse om personen er siktet, tiltalt eller dømt for grove voldsforbrytelser eller straffbare forhold vedrørende besittelse og bruk eller omsetning av narkotiske stoffer eller medikamenter. Dette kravet finnes allerede i Universitetsloven. Videre blir det i høringsforslaget til hjemmel for frivillige organisasjoner til å kreve politiattest (høringsfrist 30. november 2005) argumentert med at "formålet med å beskytte barna kan tilsi at også denne gruppen straffbare forhold bør anmerkes på attesten." Arbeidsgruppen avgrensner seg likevel til kun å inkludere seksuelle overgrep i sitt forslag, fordi dette er i tråd med arbeidsgruppens mandat.

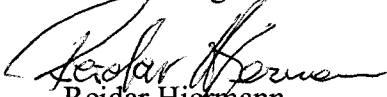
Barneombudet skal ut fra sitt mandat først og fremst legge vekt på hensynet til barnets sikkerhet og at avgjørelser som skal fattes har barnets beste som ett grunnleggende hensyn. Ombudet ber derfor om at det i det videre arbeidet med denne høringen vurderes hvilke volds- og narkotikaforbrytelser som skal inkluderes i politiattesten og mener at grove voldsforbrytelser er særdeles viktig å inkludere i denne sammenheng.

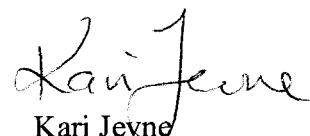
Anmerkninger på politiattesten om vold eller narkotikalovbrudd kan ved enkelte forbrytelser automatisk være uforenelig med å inneha en stilling som sosialpersonell eller helsepersonell. I andre tilfeller kan det være tilstrekkelig arbeidsgiver er kjent med forholdene og kan gjøre en informert vurdering av om informasjonen er relevant i forhold til hvorvidt personen er skikket til stillingen eller ikke. Barneombudet ber derfor om at det gjøres vurderinger knyttet til hvilke konsekvenser eventuelle anmerkninger på politiattesten skal ha for mulighet til ansettelse, inngåelse av avtaler, mulighet til å forbli i sin stilling m.m.

Konklusjon:

- Barneombudet mener det er positivt at det foretas lovendringer som fører til at personer som skal yte helsepersonell og sosialtjenester mot barn og utviklingshemmede skal avkreves politiattest.
- Barneombudet ber om at grove volds- og narkotikaforbrytelser inkluderes i politiattesten, i tillegg til seksuelle overgrep.
- Barneombudet ber om at det gjøres vurderinger knyttet til hvilke konsekvenser eventuelle merknader om volds- eller narkotikaforbrytelser i politiattesten skal ha for mulighet til ansettelse, inngåelse av avtaler, mulighet til å forbli i sin stilling m.m.

Med vennlig hilsen

Reidar Hjørnann
barneombud

Kari Jevne
rådgiver